

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuju
v gledališkem poslopiju.

Štajerc izhaja vsaki drugi četrtek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vpsolati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuju za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 številk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—,
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—,
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 13.

V Ptuju v nedeljo dne 16. decembra 1900.

I. letnik.

K božičnim praznikom.

Rojstvo našega Zveličarja bil je veličasten, vesel praznik svete družine in od večnega in svetega družinskega življenja v hlevu pri Betlehemu zasvetil se je rešilni in plemeniti žarek čez palače in kočice, na bogatince in ubožce. V tem smislu niso božični prazniki veličastni samo za katoliško cerkev, temuč tudi najveselejši prazniki kršanske družine. Kakor plapajoči simbol krščanske ljubezni do bližnjega, zveste skrbi starišev in otročje podložnosti, svetijo se božične jaslice ven v — puščavo modernega življenja.

Našim prijateljem in somišljenikom voščimo pri- srčno srečo in veselje k predstoječim praznikom in prosimo Boga naj on naše nasprotnike vpričo teh praznikov razsvetli k blagoslov prinašajočemu spoznanju, da resnično krščansko čutstvo in mišljenje, prvi pogoj tvori za srečno družinsko življenje, za dragoceno in blaženo dejavnost v politiki.

1900 let preteklo je že od rojstva našega Od- rešenika in naša sveta vera je vso sovraštvo svojih protivnikov skoz varstvo Najvišjega in z veličast- nim ter ljubeznipolnim naukom svetega evangelija vsakokrat sloveče premagala. Ne misli torej

nikdo Bogu služiti in ljudstvu koristiti, kdor sovraštvo proti svojemu bližnjemu seje. Ne pričakuj nikdo uspeha od takega podjetja, kajti le učinki iz ljubezni bodejo ostali večno, učinki sovraštva pa se bodejo pogubili.

Bog daj slovenskemu kmečkemu stanu edinost, ker le samo skoz složnost zamore si stan spoštovanje in blagor zadobiti. Bog daj jim poštene svetovalce in neustrašljive zastopnike iz kmečkega stanu in varuj jih pred tistimi časniki, kateri kmeta samo nalažejo in goljufajo.

Volilni shodi.

Državnozborna kandidata, kmet Franc Vračko za četrto kurijo, to je za kmečke občine in kmet Janez Wisenjaka za peto kurijo, to je za splošno volilno skupino spodnjega Štajerja bodeta v prihodnjih dneh priredila volilne shode in sicer:

V nedeljo dne 23. decembra ob 12. uri ob poldne v gostilni g. Jagodič-a v Šmarji pri Jelšah.

Kri bo tekla.

(Piše Gaberski.)

Mrzla burja brije okrog hiše in nosi droben sneg po zraku. Večno luč je že davno odzvonilo, in komur ni treba po opravkih iz tople sobe, ostane rad za gorko pečjo. Celo županov pes, ki ga sicer vsak večer slišiš, je danes tih in miren v svoji utici. Polagoma se je stemnilo in v posameznih hišah zasveti se luč.

Tudi v gostilni pri „Tonetu“ stopi debeli krčmar na stol, sname težko lampo, jo malo osnaži in vžge, potlej pa jo zopet obesi. Stopivši iz stola pozdravi goste po stari navadi „Dober večer“ na kar mu ti odgovorijo „Bog daj!“

Štiri sedijo okrog javorjeve mize: Gašperjev Tine, Petelinov Luka, vaški pismonoša in gostilničarjev sin Jože, ki se je bil izučil mesarstva. Na sredi mize imajo liter dolenjskega čvicka in ga pridno poskušajo. Pravcati gadi so ti štirje. Kadar sedijo skupaj, mora se jim smejati vsak, ki njihove burke posluša.

„Luka!“ pravi krčmar „povej povej, kako se ti je že zgodilo s tvojo ljubco in zakaj si jo pustil? Zadnjič nisem vsega slišal, ker sem moral v klet po vino.“

„No, naj pa bo“ odgovori Luka, zvrne kupico vina po grlu in začne: „Saj veste, da sem imel Jer- manovo Špelo skoro dva tedna za ljubco! Sporazu- mela sva se prav dobro in jaz bi bil prav rad vzel Špelo za ženo, ko bi ne bil zvedel in videl nekaj, kar mi ni ugajalo. Stvar je bila taka. V nedeljo je bilo štirinajst dni. Špela je bila v mestu pri maši in jaz sem jo po opravilu pričakoval na trgu, kakor sva se zmenila. Maša je minila in Špela je prišla. „Veš kaj Špela?“ sem ji rekel. Celi teden sva pridno delala, danes si ga smeva privoščiti pol litra dobrega. Greva tu le notri, kjer je malo boljša gostilna, bova tudi dobila malo boljše vino. In res! Ponosno sem stopal poleg nje in kmalo sva bila v krčmi. „Kaj pa želite“, vpraša natakara. Pa predno jaz odgovorim, zadere se moja Špela: „Frakelc zelenega za tri krajcarje!“

V nedeljo dne 23. decembra ob 4. uri popoldne v gostilni g. Bresinšegg-a v Rogatcu.

Kmetje! pridite mnogoštevilno! To bodejo prvi volilni shodi, pri katerih se bodejo kmetje o svojih stvareh neodvisno in pristo pogovoriti zamogli.

Govor državnozborskega kandidata g. F. Vračko-ta na shodu v Jurovci.

Dragi kmetje! Srčno vas pozdravim vse tukaj skupaj zbrane in celi kmečki stan; pozdravim pa tudi vse druge tukaj pričujoče gospode, kateri sicer niso kmetje, a vendar spoštujejo kmečki stan. Vse učenosti bi v kratkem nehale, ko bi kmet svojih marljivih rok nič več na plug in motiko položil.

Dragi moji! Ako mi prav premisliti hočemo, kaj da so prav za prav volitve, pogledati moramo na tisoč let nazaj, ko je kmečki stan živel še v sužnosti. Nikdo ni hotel kmetu pomagati, vse ga je trpinčilo, dokler se ga ni cesar Jožef II. usmilil in ga rešil iz sužnosti. Ali cesar se je zategadelj zameril posebno pri duhovščini in velikih poglavarjih; pa tudi od tistega časa so vseeno kmetu zaostala velika bremena. Če mi bližje raziskavamo naš sedajni čas, občutimo veliko dobroto podeljeno nam skoz našega presvitlega cesarja, kateri so nam kmetom skozi ustavo (konštaticijo) dali enako pravico kakor drugim stanovom. Toliko še ni noben vladar v naši Avstriji za kmečki stan storil, kakor naš sedajšni presvitli cesar. To se razume tako: „Kmet pomagaj si, zdaj so ti vrata odprta.“ Kaj smo pa mi storili? mi držali smo roke križem in zanesli smo se na druge stanove, ki nas ne ljubijo. Volili smo si zastopnike le iz drugih stanov, kateri so z našo močjo le sebi dobrote delali, nas kmete pa pustili prej kot zdaj v težavah in nam še jamo kopljejo, v katero že padamo.

Vse se je spogledalo in se zasmajalo. „Kaj strela, ti piješ šnops? . . . Moj duš, zdaj ga pa le sama pij“, sem ji še rekel in potlej sem šel.“

„Ha, ha, ha, ti vrag babji ti“, donelo je krog mize. „Ti pa si dobro napravil, da si jo pustil.“

„Kaj pa da!“ odreže se Luka.

„Al' te kaj jezi?“ vpraša ga pismonoša.

„A kaj še“, pravi Luka.

„No ga pa pijmo na dobro voljo!“ opominja Tine. . .

In zvernejo vsak svoj kozarec.

„Čuj Tine“, meni krčmar, „včasih si pa ti tudi kakšno uganil. Povej še ti katero, da bo še bolj prijetno. Vina imate, kurim tudi, samo vi sedite tako mirni kakor lipovi bogovi.“

Kaj pa naj govorim, če drugi govorijo“, pravi Tine. „Naj pa še drug katero zine. Mene danes vse jezi. Danes se ga hočem napiti, da bom pomnil ta dan. — Krčmar še en liter!“

„Kaj pa ti je danes?“ vprašajo ga vsi. „Nič, nič!“

Dragi tovariši! Mi smo si izvolili našim poslanecem pred kakimi 30 letmi najprej gospoda Hermana. Ta gospod so nam prav prijazno govorili, da hočejo kmečki stan dobro zastopati, da ga ne bojo pustili pogubiti in tako dalje; vendar pa so ta gospod prej umrli, kakor kaj storili. Ta drugi gospod so bili Božidar Rajč. Ta g. so bili dober govornik in so nam obetali, da hočejo kmeta proti vsem hudim napadom braniti. (Ker v tem času se je kmetom začelo že slabo goditi.) Dosti so nam obečali, ali umrli so tudi prej, predno so nam kaj pomagali. Ta g. so res nižjemu duhovstvu do višje plače pomagali, ali za kmeta kaj storiti — niso imeli časa. Tretji naš poslanec bili so gospod Gregorec. Ta gospod, ko so se kot kandidat nam predstavljali, so svojim poslušalcem razvijali velike programe, ali žalibog te programe so najbrž zgubili, in pozabili so na kmeta, pozabili že takrat, ker so 28. oktobra 1886 leta glasovali proti znižanju živinske soli. Nekaj pa so res naredili za kmeta, in to je, ker so pripomogli, da se je nam tako velik davek na žganje naložil. Dragi kmetje! to je prepričana resnica in že tukaj vidimo, kako ljudje iz drugih stanov za kmeta skrbijo.

Ako mi premislimo, kako je kmet pred kakimi 30. leti lahko gospodaril, se dokaže, da gremo zdaj resničnemu času na proti. Mi ne živimo več iz naših pridelkov, temveč iz premoženja, katerega so nam naši stariši in dedeki zapustili, ker naši pridelki se ne merijo več z sedajšnjim časom, ker kmet ima prevelika plačila in zato mora, ako hoče še kaka leta gospodar na svojem posestvu ostati, delati dolgove. Pa tudi tega bo kmalu konec in tebi ubogi kmet, zapel bo smrtno pesem — boben. Mi imamo na naših posestvih v celi Avstriji čez 4000 milijonov gld. samo vknjiženega dolga. Vsako leto zvekša se ta dolg, in sicer 1891 za 73 $\frac{1}{2}$ milijonov, 1892 za 107 milj., 1893 za 112 milj., 1894 za 159 $\frac{1}{2}$ milijonov in tako gre vedno še huje naprej. Dragi moji! za nas kmete je najzadnji trenotek, si še sedaj po-

Samo to vam povem, da bo jutri pri nas — kri tekla! Zdaj pa lahko noč.“ In Tine odide, predenj prinese krčmar vino.

„Kaj le misli in kaj mu je le?“ pravi pismonoša.

„Čudno, čudno“ pravijo vsi, spijejo vino in odidejo.

Ravno ta čas pa, ko se je Tine zadril, da bo kri tekla pri njem doma, šel je mimo okna njegov največji sovražnik Bucekov Anza. Spoznal je Tineta po glasu in mrzla pot ga je oblila, ko je slišal, da bo kri tekla.

Zdaj mu pa lahko vrnem, misli se Anza. Še zdaj le grem k žandarjem in jim povem, da hoče Gašparjev Tine jutri najbrž jednega ubiti.

Kakor rečeno, tako storjeno. Na vso sapo hiti v mesto. Bilo je že pozno in že vse zaprto. Zvonil je in zvonil pri žandarijski postaji, dokler se mu ne oglasi skozi okno žandar, ki ga vpraša, kaj želi.

„Prosim vas, pridite jutri v N . . . k Gašparjevim. Zgodilo se bo nekaj! Kri bo tekla . . . Najbrž bo